

ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ ГАРНІЗОНУ МІСТА ЛЬВОВА У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

У статті здійснено аналіз джерельної бази, яка стосується досліджень історії Львівського гарнізону у міжвоєнний період. Джерельна база складається із архівних та опублікованих документів. Розглядаються законодавчі та правові акти, розпорядчі документи, статистичні матеріали, матеріали періодичних видань, спогади, публіцистичні видання, путівники та мапи. Зроблено огляд основних фондів збірок з мілітарної історії Львова Центрального військового архіву у Варшаві та Державного архіву Львівської області.

Ключові слова: джерельна база, Львів, гарнізон, архівна група документів, військові об'єкти, військова підготовка.

Актуальність проблеми. У сучасній українській історіографії питання дослідження історії гарнізонів, які розміщувалися на території України у міжвоєнний період не знаходять належного відображення. Такі дослідження є важливою складовою загальної історії міста, а її вивчення пов'язане із залученням широкого спектру історичних джерел. Саме тому здійснення аналізу джерельної бази історії львівського гарнізону є актуальним та сприятиме розвитку подальших досліджень із згаданої вище проблематики.

Метою статті є аналіз джерельної бази з історії львівського гарнізону у міжвоєнний період та її систематизація.

Виклад основного матеріалу. Комплекс джерел з історії Львівського гарнізону у міжвоєнний період є багато-плановим та умовно може бути поділений на архівні матеріали та опубліковані документи. До останніх належать законодавчі та правові акти, розпорядчі документи, статистичні матеріали, матеріали періодичних видань, спогади, публіцистичні видання, путівники та мапи.

Щеглов Андрій Юрійович, ад'юнкт науково-організаційного відділу, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів

© Щеглов А.Ю., 2017

Архівна група документів з історії гарнізону має значні прогалини. Причиною цього була, насамперед, значна втрата архівних документів під час воєнних дій та окупації міста Львова, а також свідоме вивезення та зосередження документів поза межами України.

Вагомий пласт документів з історії гарнізону складають архівні фонди Центрального військового архіву у Варшаві. Найбільший інтерес становлять ф. 312 «Командування округів корпусів (Командування генеральних округів)» [8] та ф. 130 «I відділ Генерального штабу» [10]. Фонд 312 відображує накази і розпорядження командувань округів корпусів, які стосуються створення та ліквідації командувань, військових частин, служб, містить плани військових об'єктів округів, інформацію щодо дислокації підрозділів. Варто зауважити, що група документів фонду, які стосуються «Львівського» Командування округу корпусу № VI (сигнатура 1.371.6) є в порівнянні з іншими групами найменшою та нараховує всього 46 архівних справ. У 130 ф. увагу привертають рапорти, накази та інструкції, що стосуються організаційно-штатної структури військових частин, їх комплектування, статистичної інформації щодо офіцерських кадрів. Документи цих фондів значною мірою сприяють розумінню призначення Львова як військово-адміністративного центру Східної Галичини, висвітлюють процес формування, структуру та призначення Командування округу, яке розміщувалося у місті. Одночасно, здійснюючи аналіз цих документів, вдалося відслідкувати процес повоєнного формування гарнізону, можливості дислокації підрозділів міста та її перебіг, стан казарменого фонду тощо. Також архівні документи фондів дозволяють, певною мірою, встановити порядок комплектування військових частин Львова, проблеми у його перебігу тощо.

Цінні відомості знаходимо серед архівних документів фонду 119 «Інспекторат армії Львова» [9]. Тут, зокрема, містяться звіти з перевірок основних військових частин міста – 19-го, 26-го, 40-го полків піхоти, 6-го полку артилерії, 6-го автомобільного дивізіону, здійснених у 1927 – 28 роках. Документи дозволяють розкрити багато аспектів із життя,

побуту, забезпечення львівських полків та підрозділів. Зокрема відобразити господарчі проблеми, стан озброєння та техніки, організацію боротьби з неписьменністю і т. ін.

Не менш вагомими з точки зору відображення міліарної міжвоєнної історії Львова є фонди Державного архіву Львівської області. Документи фонду 1 «Львовское воеводское управление» [1] містять неоціненний фактичний матеріал щодо участі військовиків міста у різних сферах його життя: культурній, освітній, спортивній, релігійній тощо. Значну роль у встановленні процесів співпраці війська із міською владою, суспільними та громадськими організаціями, фінансування будівництва та діяльності культурних, спортивних, освітніх об'єктів міста відіграють архівні справи, які містять інформацію щодо підрозділів державної системи фізичного виховання та військової підготовки – Воеводського, міського та повітових комітетів фізичного виховання та військової підготовки. Здебільшого інформація у цих справах надається у формах звітів з роботи зазначених вище інституцій. Окрім того, нам вдалося здійснити аналіз статутних документів, що визначають їх роботу, а також великої кількості статистичного матеріалу, який дозволяє з-поміж іншого відслідкувати діяльність міських парамілітарних організацій, джерела їх фінансування та масштаби залучення до військової справи різних прошарків містян.

Також фонд є багатим на інформацію, яка відображає процеси комплектування військових частин міста, плани та погляди польського військового командування щодо забезпечення цього процесу призовниками різних національностей у Східній Галичині, в результаті чого вдається встановити національний склад військових частин гарнізону.

Певні документи вдалося віднайти у Центральному державному історичному архіві України у Львові. Зокрема у фонді 146 «Галицьке намісництво» містяться документи, що стосуються відкриття школи кадетів у Львові [7].

Одним із вагомих історичних джерел, які дозволяють вивчити процеси, що відбувалися у міжвоєнному суспільстві тогочасної Польської держави, є статистичні збірники. У

міжвоєнний період виданням, яке відображало найважливіші статистичні дані, що стосувалися польської держави був Статистичний щорічник (польськ. – «Rocznik Statystyczny») [34]. Він видавався у 1920 – 1930 роках Головним управлінням статистики. У наступному ж десятилітті ця інституція видавала Малий статистичний щорічник (польськ. – «Mały Rocznik Statystyczny») [26], який був дещо скороченою формою згаданого вище видання. Завдяки статистиці, відображеній у щорічниках відтворюється суспільно-економічна картина життя населення у той період. Вони містять велику кількість різнопланового статистичного обліку, який ведеться на рівні воєводств. Однак із щорічників можна почерпнути певний об'єм інформації щодо Львова. Так, на їх сторінках знаходимо кількісний, мовний, релігійний склад населення міста, інформацію щодо його зайнятості, динаміку цін та заробітних плат (в тому числі кадрових військовиків) у місті, інформацію щодо спортивних товариств та зв'язків міста, які були дотичні до здійснення військової підготовки населення, освітньої роботи у польському війську, функціонування культурних установ (кіно, театрів) тощо.

Робота зі збору статистичних даних в окреслений період велася й у Львові. Тут функціонував міський підрозділ статистики – Міське статистичне бюро, яке мало свій друкований орган – «Львів у цифрах: статистичний щомісячник» (польськ. – «Lwów w cyfrach: miesięcznik statystyczny») [25]. У ньому містяться статистичні зводи, що допомагають глибше зрозуміти рух населення міста, цінову політику, криміногенну обстановку, транспортну систему міста, його електрифікацію та газифікацію, безробіття і т. п.

Неоціненний фактичний матеріал щодо населення міста міститься у статистичному збірнику «Походження населення м. Львова (на підставі даних Міського бюро статистики та перепису населення 1931 року без врахування війська та служби безпеки)» [37]. Тут містяться найбільш деталізовані дані щодо віку мешканців міста, їх освіти, письменності, віросповідання, зайнятості, залучення до освіти і т.п. Перевагою збірника є широке співставлення

його укладачами наведених вище статистичних категорій із приналежністю мешканців до певної релігійної общини міста, яка є нерозривно пов'язаною із національністю містян.

Різнобічне вивчення історії гарнізону Львова потребує залучення такої важливої групи джерел, як періодичні видання. До газет, які найбільш повно відображають життя Львівського гарнізону, доцільно віднести польськомовні друковані органи "Львівська газета" (польськ. – "Gazeta Lwowska") [15], "Львівський кур'єр" (польськ. – "Kurier Lwowski") [22]. Ці одні з найбільш тиражованих львівських газет відображали на своїх сторінках найважливіші суспільні події міста, у тому числі ті, що стосувалися його гарнізону. Найчастіше знаходимо статті та повідомлення, які стосуються участі підрозділів гарнізону у житті міста. Сюди відносимо заходи культурного характеру (перебіг державних, релігійних та військових свят, паради, виступи оркестрів, військові бали, урочисті зібрання, будівництво об'єктів культурного призначення і т. ін.), спортивні події та будівництво спортивної інфраструктури, релігійні питання. Певні згадки про військові об'єкти містяться на сторінках періодичних видань "Нові часи" (польськ. – "Nowe Czasy") [30], "Ранкова газета" (польськ. – "Gazeta Poranna") [11], "Старт" (польськ. – "Start") [29], "Польське слово" (польськ. – "Słowo Polskie") [35], "Озброєна Польща" (польськ. – "Polska Zbrojna") [41].

Окремої уваги заслуговує періодичне видання Корпусу кадетів № 1 – навчального закладу з військовою підготовкою, який функціонував у Львові. Воно мало назву "Орлята" (польськ. – "Orlęta") [31] та подавало надзвичайно цікаві дані щодо традицій кадетських шкіл, результатів навчальної діяльності, спортивного, культурного, релігійного життя кадетів, а також висвітлювало участь кадетів у міських заходах та заходах гарнізонного характеру. Цінність "Орлят" як джерела історії гарнізону підвищує наявність на його сторінках хроніки навчального закладу.

Різноманітні передвоєнні ювілейні видання та пам'ятні книги, видані підрозділами гарнізону, хоча і не є фаховими дослідженнями, однак становлять непересічну цінність та

відображують насамперед повсякденне життя підрозділів та гарнізону. Як правило, їх випуск був приурочений до річниць існування підрозділу або важливим подіям військового характеру. До таких праць відносимо альбомні видання, присвячені десятиліттю існування корпусу № 6 [14], 5-го полку легкої артилерії [16] (видані командуванням округу та згаданим полком відповідно), пам'ятне видання присвячене Першій окружній шкільній виставці у Львові [33] та ін. Збереглися також пам'ятні книги Кадетського корпусу присвячені 10-й річниці Третього повстання у Сілезії, п'ятнадцятиліттю та двадцятиліттю існування навчального закладу та інформаційні бюлетені, які відображують історію та традиції школи, процес навчання та виховання, внутрішнє життя тощо [17, 18, 19, 20, 42, 43, 44]. Сюди ж відносимо річний звіт кадетського корпусу з навчальної роботи [36].

Важливе значення для досліджуваної проблематики мають такі опубліковані джерела, як міністерські накази та законодавчі акти. Найбільший інтерес, безумовно, викликає «Щоденне видання для публікації наказів Міністра військових справ» (польськ. – *Dziennik Rozkazów Ministra Spraw Wojskowych*) [12]. Здійснення аналізу опублікованих наказів та інструкцій дає повніше розуміння як процесів життєдіяльності гарнізону в загальному (створення нових підрозділів, зміна їх дислокації та найменувань і т.п.), так і внутрішнього життя військових частин (проведення культурно-освітньої та спортивної роботи – навчання та підвищення кваліфікації військовослужбовців, функціонуванню оркестрів, військових театрів, військово-спортивних клубів і т.п.). Окрім того, робота із зазначеними вище документами дозволяє усталити традиції та символіку підрозділів на кшталт бойових прапорів, полкових відзнак, відзначення військових свят тощо.

Слід згадати також «Щоденне видання законів Речі Посполитої» (польськ. – *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*) [13], детальний аналіз якого дає розуміння таких загальних процесів у польських збройних силах, як призов

до війська, примусове навчання неписьменних, залучення військовиків до системи навчання військовій справі цивільного населення тощо.

Цінним джерелом з історії гарнізону є спогади учасників історичних подій. Стосовно предмета дослідження воно не представлена великою кількістю праць, однак все ж дає можливість більш точно відтворити події мілітарного життя міста, поглянути на них з висоти досвіду автора, відчутти його соціально-психологічні переживання. Зокрема, елементи повсякденного життя кадетів широко представлені у спогадах колишніх учнів кадетських корпусів С. Ліндера [23] та Л. Мичковського [27], а також у Збірнику біографій та спогадів кадетів Другої Речі Посполитої [39]. Багаті на різноманітну інформацію про гарнізон повідомлення, листи та інтерв'ю мешканців, колишніх військовиків Львова, що опубліковані на сторінках видання Crakovia-Leopolis [24, 38, 40].

Широкі можливості дослідження історії львівських підрозділів відкриваються із застосуванням Інтернет мережі. Завдяки цьому інструменту стають доступними сторінки товариств прихильників львівських підрозділів міжвоєнного періоду, блоги на історичну тематику, інтерв'ю з військово-службовцями гарнізону тощо. Цікавим є інтерв'ю колишнього військовослужбовця 14 полку язовецьких уланів Б. Косткевіча, в якому він наводить факти з історії підрозділу, боротьби між поляками та українцями та налагодження стосунків між ними, пригадує участь військової частини у воєнних діях [28].

Описи військових об'єктів міста досить широко представлені у путівниках та довідниках. До праць такого роду відносимо роботи Б. Мельника [6], А. Кулевського [21], М. Орлович [32]. Неякіяку цінність становлять мапи міжвоєнного Львова, а також схеми військових об'єктів [5]. Вони зберігаються у фондах бібліотеки Львівського національного університету ім. І. Франка, Державного архіву Львівської області, приватних колекціях дослідників історії міста, а із застосуванням мережі стали загальнодоступними.

Важливо зауважити, що більшість згаданих вище мап супроводжуються індексом міських об'єктів, у якому знайшли широке відображення й мілітарні.

Низку змістовних фактів, дотичних до історії гарнізону міста містять енциклопедичні видання присвячені історії Львова, зокрема чотиритомник «Енциклопедія Львова» за редакцією А. Козицького та І. Підкови [2, 3, 4]. У ній відображені певні відомості щодо призначення, розташування військових об'єктів, а також зміни у військовій інфраструктурі міста.

Висновки. Наведена вище джерельна база дослідження не претендує на безапеляційну повноту висвітлення усіх наявних джерел, однак є багатовекторною, містить вагомі пласти інформації та є недостатньо вивченою сучасними вітчизняними дослідниками. Вона дозволяє проаналізувати історію створення та функціонування гарнізону, встановити організаційну структуру військових підрозділів міста, їх роль у різноманітних аспектах життя тогочасного Львова – культурному, освітньому, спортивному, релігійному і т. ін. Разом з тим залишаються маловивченими та потребують подальших досліджень документи закордонних архівів, що містять відомості з військової історії міжвоєнного Львова.

1. Державний архів Львівської області, Ф. 1. Львовское воеводское управление. Оп. 4 Спр. 1213, 1323, 290, 332, 343, 357, 497, 173, 675, 680, 681, 781.

2. Енциклопедія Львова. Том 1. / За редакцією А. Козицького та І. Підкови. Львів, Літопис. 2010. 651 с.

3. Енциклопедія Львова. Том 3. / За редакцією А. Козицького та І. Підкови. Львів, Літопис. 2010. 608 с.

4. Енциклопедія Львова. Том 4. / За редакцією А. Козицького та І. Підкови. Львів, Літопис. 2012. 816 с.

5. Мапи міста міжвоєнного періоду. URL: <http://www.lvivcenter.org/pl/umd/mapdetails>

6. *Мельник Б.В.* Довідник перейменувань вулиць і площ Львова. XIII – XX століття. Львів, Видавництво "Світ". 2001. 128 с.

7. Центральний державний історичний архів України, м. Львів, Ф. 146 Галицьке намісництво. Оп. 54 Спр. 367.

8. Centralne Archiwum Wojskowe, Z. Dowództwa Okręgów Korpusów (Dowództwa Okręgów Generalnych), sygn. 371.4.3, 371.6/A.123, 371.6.33, 371.6.17.

9. Centralne Archiwum Wojskowe, Z. Inspektorat Armii Lwów, sygn. 302.9.2

10. Centralne Archiwum Wojskowe, Z. Oddział I Sztabu Generalnego, sygn. 303.3.6, 303.3.28.

11. Co wojsko działo na Cytadeli. Mrówcza praca oficerów i żołnierzy. Gazeta Poranna, 27 maja 1923 r. Nr. 6719, S.5.

12. Dziennik Rozkazów Ministerstwa Spraw Wojskowych (nr 5 z 17 lutego 1928 r., nr 16 z 19 maja 1927 r., nr 34 z 30 sierpnia 1921 r., nr 50 z 20 grudnia 1921 r., nr 6 z 1922 r., nr 7 z 22 lutego 1921 r., nr 1 z 26 lipca 1935 r., nr 17 z 29 kwietnia 1924 r., nr 3 z 26 marca 1934 r., nr 26 z dnia 27 czerwca 1922 r., nr 3 z 31 stycznia 1924 r., nr 35 z 14 grudnia 1928 r., nr 36 z 31 grudnia 1931 r., nr 24 z 24 sierpnia 1927 r., nr 7 z 17 września 1934 r.).

13. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (nr 10 z 1927 r., nr 45 z 1925 r., nr 34 z 17 kwietnia 1931 r.).

14. Dziesięciolecie wojsk VI. Okręgu korpusu. Leopoldis, Nakł. Dowództwa okręgu korpusu nr. VI, 1928, 79 s.

15. Gazeta Lwowska (3 lipca 1931 r. Nr 150. S.4., 13 listopada 1934 r. Nr. 268. S. 3, 5 maja 1931 r. Nr. 103. S. 2, 5 maja 1925 r. Nr. 102, S. 2, 5 maja 1926 r. Nr. 100, S. 1, 5 maja 1927 r. Nr. 102, S. 1, 5 maja 1928 r. Nr. 103, S. 3, 5 maja 1929 r. Nr. 103, S.5, 5 maja 1933 r. Nr. 122, S. 1, 5 maja 1934 r. Nr. 110, S.3, 6 maja 1924 r. Nr. 104, S. 1.

16. Jednodniówka ku uczczeniu dziesięciolecia 5 Pułku Artylerji Polowej. Lwów, 1928. 32 s.

17. Korpus Kadetów Nr. 1 Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie: Rzecz informacyjna o celach, ideałach i tradycji Korpusu Kadetów Nr. 1, o nauczaniu i wychowaniu oraz o życiu wewnętrznym. Oprac. Ostowski Stanisław. Lwów, nakładem Korpusu Kadetów Nr. 1 Marszałka Józefa Piłsudskiego. 1935. 52 s.

18. Korpus Kadetów Nr. 1 Marszałka Józefa Piłsudskiego. W piętnastym roku istnienia Cz. I-II. Lwów, nakładem Korpusu Kadetów Nr. 1 Marszałka Józefa Piłsudskiego, 1933. 88 s.

19. Korpus Kadetów Nr. 1 w dziesiątą rocznicę III-go Powstania Śląskiego. Lwów, nakładem Korpusu kadetów Nr. 1. 1951. 152 s.

20. Księga pamiątkowa dwudziestolecia Korpusu Kadetów Nr.1 Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie (1918-1938). Część ogólna. Lwów, nakładem Korpusu Kadetów Nr.1. 1939. 140 s.

21. *Kulewski A., Włodek P.* Lwów. Przewodnik. Pruszków, Rewasz. 2006. 415 s.

22. Kurier Lwowski (11 lisstopada 1923r. Nr 265. S.5, 16 sierpnia 1923r. Nr 192. S.4, 18 sierpnia 1924r. Nr 189. S.2, 18 sierpnia 1926r. Nr 189. S.3, 19 sierpnia 1925r. Nr 192. S.3, 5 maja 1924 r. Nr. 103. S.1).

23. *Linder S.* Ale serce boli. Wspomnienia starego kadeta. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 1983. 331 s.

24. Listy do redakcji. Crakovia-Leopolis. 2007. № 1 (49). S.76-77.

25. Lwów w cyfrach: miesięcznik statystyczny. Lwów. Nakładem gminy król. stol. m. Lwowa (lata 1921-1939).

26. Mały Rocznik Statystyczny (lata 1930-1939).

27. *Myczkowski L.* Byłem lwowskim kadetem... Palestra. Pismo adwokatury polskiej. Warszawa, Naczelna Rada Adwokacka. 2007, № 1-2, S. 390-393.

28. Na szlakach historii – Ułani Jazłowieccy. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gkG-DBky-uo>

29. Najmłodszy i najpiękniejszy. Dwutygodnik ilustrowany „Start”. 1935. №8. S. 6.

30. Nowe czasy (26 maja 1935 r. Nr 20. S. 8, 1935. Nr. 31. S. 6).

31. Orłęta: czasopismo młodzieży Korpusu Kadetów nr 1 we Lwowie. Lwów, Korpus kadetów №1 (1928. №1. S. 18, 1928. №4. S. 17, 1929. № 1. S. 12-13, 1930. №2. S. 28, 1930, № 3, S. 4-5, 1930, № 35, S. 9, 1931, №1, S. 32, 1931, № 2, S. 38).

32. *Orłowicz M.* Ilustrowany przewodnik po Lwowie ze 102 ilustracjami i planem miasta. Wydanie drugie rozszerzone. Lwow – Warszawa, Książnica-Atlas. Zjednoczone zakłady kartograficzne i wydawnicze. 1925. 280 s.

33. Przez oświatę do potęgi państwa polskiego! W 10-lecie wskrzeszenia państwa polskiego i dla upamiętnienia I. Okręgowej wystawy szkolnej we Lwowie w roku 1928. Lwów, Nakładem Referatu Oświatowego garnizonu Lwów. 1928. 52 s.

34. Rocznik Statystyczny (lata 1920-1930).

35. Słowo Polskie (4 maja 1933 r. Nr. 121. S. 6, 22 stycznia 1930 r. Nr. 20. S. 9, 25 sierpnia 1931 r. Nr. 232. S. 2).

36. Sprawozdanie szkolne za rok 1927/28. Lwów, Korpus kadetów №1 we Lwowie, 1928. 36 s.

37. *Tomaszewski E.* Pochodzenie ludności m. Lwowa (według danych Miejskiego Biura Statystycznego i ewidencji ludności z 1931 roku bez wojska skoszarowanego i służby bezpieczeństwa). Lwów, Nakładem gminy król. stol. m. Lwowa. 1939. 142 s.

38. *Trojanowski A.* ... UT LIBERI VIVAMUS. Wspomnienie patriotyczne. Cracovia-Leopolis. 2006. № 4 (48). S.11-16

39. Wspomnienia i zyciorysy kadetów II Rzeczypospolitej. T. 2. oprac., układ tekstu Stanisław Lodygowski. Rawicz, GRAMMA. 200 s.

40. Z kadetami II RP Zenonem Malikiem i Stanisławem Kostkiewiczem rozmawiają Janusz M. Paluch i Andrzej Chlipalski. Cracovia-Leopolis. 2009. № 1 (57). S.18-22.

41. Z życia biblioteki wojskowej DOK Nr. VI. Polska zbrojna. 9 kwietnia 1925r. nr 99. S. 4.

42. Zagadnienia z dziedziny metod pracy w Korpusie kadetów. Cz. 2. Program wyszkolenia bojowego, Lwów, Nakł. Korpusu Kadetów. Nr. 1. 1931. 32 s.

43. Zagadnienia z dziedziny metod pracy w Korpusie Kadetów. Cz. 1. Zagadnienia wychowawcze. Lwów: Nakł. Korpusu Kadetów Nr. 1, 1932. 29 s.

44. Zagadnienia z dziedziny metod pracy w Korpusie Kadetów. Cz. 3. Dezyderaty w sprawie korelacji historii i języka polskiego z pokrewnymi im przedmiotami. Referat na radę pedagogiczną Korpusu Kadetów Nr. 1. Oprac. Walerjan Kwiatkowski. Lwów, Nakł. Korpusu Kadetów Nr. 1. 1932. 62 s.

Надійшла до редколегії 01. 09.2017 р.

Рецензент: *І.З. Підкова*, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри новітньої історії України, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Shcheglov A.

SOURCES OF HARRISON HISTORY OF LVIV CITY IN INTERWAR PERIOD

Analysis of source base regarding researches of Lviv Harrison history in the interwar period is conducted in the article. Source base consists of archival and published documents. Legislative and legal acts, regulatory documents, statistical materials, materials of periodicals, memoirs, journalistic editions, guides and maps are studied. The review of the main fond collections of Lviv military history of the Central Military Archive in Warsaw and the State Archive of Lviv Region are reviewed.

Keywords: source base, Lviv, harrison, archive group of documents, military objects, military training.